

ผู้ชนะ 10 คัด

ค้นพบพลังแห่งความคิดที่ซ่อนอยู่ในตัวคุณ
กับชุดหนังสือพัฒนาความคิดที่สมบูรณ์แบบ และขายดีที่สุด

การคิดเชิง เปรียบเทียบ

COMPARATIVE THINKING

...รู้หลักคิดเทียบ ได้เปรียบทุกสถานการณ์...

ขายดี
พิมพ์ครั้งที่ 6

ศ.ดร.เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์

คำนิยมโดย

ศาสตราจารย์ ดร. บุญทัน ดอกโรส	VII
ดร. กันตธีร์ ศุภมงคล	VIII
ยุวรัตน์ กมลเวช	IX
สมบูรณ์ วรพงษ์	XI
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนวรรณ พลวิชัย	XIV
คำนำ	XVI
บทที่ 1 ความหมายของการเปรียบเทียบ	1
บทที่ 2 ความหมายของการคิดเชิงเปรียบเทียบ	15
บทที่ 3 เหตุใดเราต้องคิดเชิงเปรียบเทียบ ?	19
บทที่ 4 “หลักคิด” ของนักคิดเชิงเปรียบเทียบ	35
บทที่ 5 กระบวนการค้นหาความเหมือน/ต่าง	57
บทที่ 6 กระบวนการหาทางเลือก...ที่ดีกว่า	75
บทที่ 7 ฝึกใช้สมองเปรียบเทียบแบบ “เปรียบเทียบเปรย”	89
บทที่ 8 เปรียบเปรยเพื่อสื่อสารและสร้างสรรค์	109
บทที่ 9 การพัฒนานิสัยนักคิดเชิงเปรียบเทียบ	131
บทส่งท้าย	143
บรรณานุกรม	147

คำนำ

การคิดเชิงเปรียบเทียบ นับเป็นการคิดที่ยังไม่มีคนกล่าวถึงมากนัก อาจจะมีการกล่าวรวม ๆ กันไปกับการวิเคราะห์บ้าง การอุปมาอุปไมยบ้าง ส่งผลให้ความรู้ความเข้าใจในการคิดเชิงเปรียบเทียบของคนทั่วไปค่อนข้างจำกัด ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงการคิดในมิตินี้มีความสำคัญและมีบทบาทอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการแก้ปัญหา การตรวจสอบความจริง การตัดสินใจ การอธิบาย การประยุกต์ใช้และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ การคิดเหล่านี้ล้วนแต่ ต้องผสมผสานมิตีการคิดเชิงเปรียบเทียบร่วมด้วยเสมอ ความชำนาญในการเปรียบเทียบจะช่วยให้เป้าหมายการคิดที่ตั้งใจไว้ประสบความสำเร็จ

การคิดเชิงเปรียบเทียบเล่มนี้ จึงเป็นหนังสือเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอีกมิติหนึ่งที่คนทุกระดับในสังคมควรเรียนรู้ เพื่อให้สามารถ นำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นหนึ่งในหนังสือชุด “ผู้ชนะ 10 คิด” ซึ่งผมได้นำเสนอวิธีการคิด 10 มิติ ที่หวังจะช่วยพัฒนาให้คนในสังคม “คิดเป็น” การคิดเชิงเปรียบเทียบจะช่วยฝึกให้เราเป็นคนที่มีเหตุผล ไม่ด่วนสรุปตัดสินตามอารมณ์ ความรู้สึก หรือพิจารณาอย่างผิวเผิน แต่จะช่วยให้ทราบวาเรื่องใดและเมื่อใดควรเปรียบเทียบ และควรเปรียบเทียบอย่างไร นอกจากนี้ในอีกมุมหนึ่งการคิดเชิงเปรียบเทียบยังช่วยกระตุ้นให้เกิดการใช้ศักยภาพของสมองในการเชื่อมโยงมโนทัศน์เพื่อใช้ในการอธิบายและแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์

ในส่วนของมิตีการคิดเชิงเปรียบเทียบเล่มนี้มุ่งหมายให้ผู้อ่านสามารถพัฒนาตนเองสู่การเป็น “นักคิดเชิงเปรียบเทียบ” ได้ เริ่มตั้งแต่เข้าใจความหมายของการเปรียบเทียบ การคิดเชิงเปรียบเทียบ การฝึกยืดหยุ่นความคิดเพื่่มุ่งสู่การเป็นนักคิดเชิงเปรียบเทียบ และการพัฒนาทักษะการคิดเชิงเปรียบเทียบในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถใช้ศักยภาพของสมอง

ในการพิจารณาเทียบเคียงความเหมือนและ/หรือความแตกต่างระหว่างสิ่งหนึ่งกับสิ่งอื่น ๆ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตอบสนองเป้าหมายที่ต้องการ

การคิดเชิงเปรียบเทียบเป็นทักษะการคิดที่เป็นประโยชน์ อย่างมาก เพราะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง การพัฒนาทักษะการคิดเชิงเปรียบเทียบจึงเหมาะสำหรับทุกกลุ่มคน ทุกเพศ และทุกวัย

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์

COMPARATIVE THINKING

01

ความหมายของ
การเปรียบเทียบ

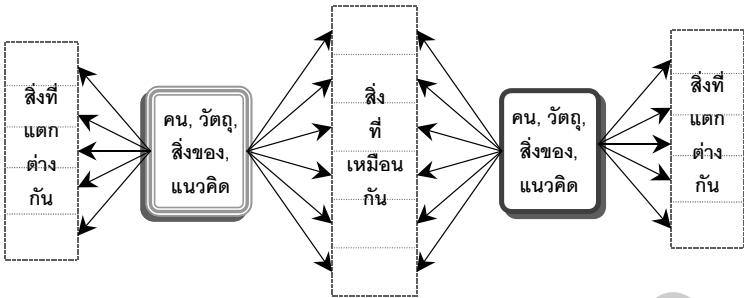
การเปรียบเทียบโดยทั่วไปสื่อความหมายได้ 2 ลักษณะ อันได้แก่ การเปรียบเทียบในลักษณะ “เทียบเคียง” และการเปรียบเทียบในลักษณะ “เปรียบเทียบเปรย”

การเปรียบเทียบในลักษณะ “เทียบเคียง”

ความหมาย

การเปรียบเทียบในลักษณะนี้ หมายถึง การพิจารณาเทียบเคียงสิ่งต่าง ๆ ตั้งแต่สององค์ประกอบขึ้นไป เพื่อให้เห็นลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกันระหว่างสิ่งเหล่านั้น

สิ่งต่าง ๆ ที่นำมาเปรียบเทียบอาจเป็นแนวความคิด การกระทำ เหตุการณ์ คน วัตถุ หรือสิ่งของ ฯลฯ ตั้งแต่สองสิ่งขึ้นไป จุดมุ่งหมายเพื่อจำแนกแจกแจงให้เห็นความเหมือนและ/หรือความแตกต่างกัน อาจแสดงเป็นภาพการเปรียบเทียบได้ดังนี้

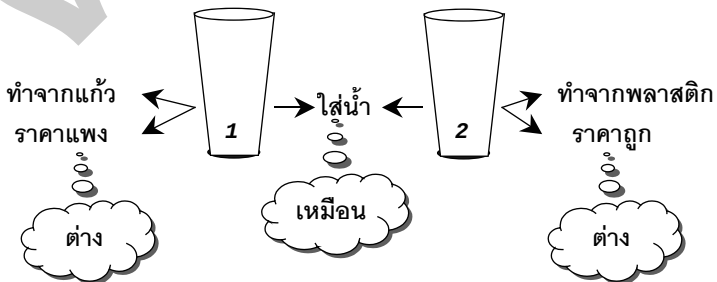

การเปรียบเทียบเป็นการตอบคำถามว่า “สิ่งนี้เหมือนหรือแตกต่างจากสิ่งนั้นอย่างไร ?” ยกตัวอย่างเช่น

ภาชนะ 2 ใบที่ดูคล้าย ๆ กันนี้ เหมือนกันหรือแตกต่างกัน อย่างไร ?

เราไม่เพียงแต่บอกว่าเป็นถ้วยใส่น้ำดื่มเหมือนกัน แต่จะนำทั้งสองสิ่งนี้มาพิจารณาส่วนประกอบต่าง ๆ เทียบเคียงกัน และแจกแจงความเหมือน/ความแตกต่างออกมา เช่น ถ้วยสองใบนี้เป็นภาชนะสำหรับใส่น้ำเหมือนกัน แต่ทำขึ้นจากวัสดุที่ต่างกันและมีราคาที่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบในลักษณะนี้อาจเรียกว่าเป็นขั้นตอนการคิดที่ต่อออกมาจากการคิดวิเคราะห์รูปแบบหนึ่ง หลังจากการวิเคราะห์หรือจำแนกแจกแจงสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบ ให้เห็นองค์ประกอบภายในอย่างกระจ่างแล้วจึงนำไปเปรียบเทียบ โดยนำความคลุมเครือของสิ่งที่ถูกเปิดออกมาเทียบเคียงกันดูเพื่อค้นหาความเหมือน ความคล้าย และความแตกต่างระหว่างกัน วิธีการเปรียบเทียบมักเป็นการนำข้อมูลของสิ่งที่ต้องการเปรียบเทียบมาวางเทียบเคียงกัน อาจจะจัดทำในรูปของตารางเปรียบเทียบ กราฟ แผนภูมิ หรือภาพเปรียบเทียบอื่น ๆ อันจะช่วยให้เห็นภาพความเหมือนและแตกต่างกันอย่างชัดเจน

การเปรียบเทียบมีประโยชน์อย่างมากในชีวิตประจำวัน เพราะเราจำเป็นต้องเปรียบเทียบเมื่อ

ต้องการหาทางเลือก จากตัวเลือกที่มีมากกว่าหนึ่ง

เช่น เปรียบเทียบเส้นทางสองเส้นทางว่า ทางใดจึงจะถึงจุดหมายได้เร็วกว่ากัน เปรียบเทียบคุณภาพและราคาของสินค้าประเภทเดียวกันเพื่อดูว่ายี่ห้อใดคุ้มค่าที่สุด เปรียบเทียบทางเลือกต่าง ๆ มากกว่าหนึ่งทางเลือกเพื่อให้สามารถตัดสินใจเลือกทางที่ตอบสนองเป้าหมายได้มากที่สุด เป็นต้น การเปรียบเทียบช่วยให้เราเห็นว่าสิ่งหนึ่งดีกว่าหรือด้อยกว่าอีกสิ่งหนึ่งอย่างไรบ้าง

ต้องการเห็นความชัดเจนว่าสิ่งต่าง ๆ นั้น เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

เช่น

ความเหมือนและความแตกต่างของสิ่งที่ตรงข้ามกัน

ซึ่งถ้าไม่นำมาเปรียบเทียบอาจไม่เห็นความชัดเจนพอที่จะแยกแยะความแตกต่าง เช่น เปรียบเทียบแนวคิดทางการเมืองสามแนวคิด อันได้แก่ แนวคิดประชาธิปไตย แนวคิดคอมมิวนิสต์ และแนวคิดสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างพระเอกกับผู้ร้าย เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างดินเดือนมืดกับดินเดือนหงาย เป็นต้น

ความเหมือนและความแตกต่างในสิ่งที่คล้าย ๆ กัน

การเปรียบเทียบช่วยให้เราทราบว่า สิ่งที่อยู่รวมกับเป็นสิ่งเดียวกันนั้น เมื่อนำมาเทียบเคียงอาจมีความแตกต่างอย่างมาก การนำมาเปรียบเทียบจะช่วยแยกแยะให้เห็นส่วนที่เหมือนกันและส่วนที่ต่างกันได้ชัดเจนขึ้น เช่น ความแตกต่างระหว่างผ้าแฝด การแยกแยะความแตกต่างระหว่างของจริงกับของปลอม เป็นต้น

ต้องการทราบการเปลี่ยนแปลง ของสิ่งเดียวกัน

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงบางด้าน เช่น การเปลี่ยนแปลงของสิ่งนั้นตามระยะเวลา อาจเป็นการเปรียบเทียบสิ่งเดียวกัน คนเดียวกัน เหตุการณ์เดียวกันแต่ต่างเวลากัน เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของสิ่งนั้นเปรียบเทียบ

ระหว่างช่วงเวลา เช่น เปรียบเทียบพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงวัย เปรียบเทียบภาวะอารมณ์ของผู้ป่วยเมื่อหัวโหม่งที่แล้ว กับหัวโหม่งนี้ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีเรื่องต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมากที่จำเป็นต้องใช้การเปรียบเทียบเข้ามาช่วยในการจำแนกแยกแยะให้เห็นความเหมือนหรือความแตกต่าง การเปรียบเทียบช่วยลดการสรุปแบบเดาสุ่มหรือสรุปโดยใช้อารมณ์ความรู้สึกหรืออคติเป็นหลัก เพราะเป็นการแสดงข้อเท็จจริงเปรียบเทียบในรายละเอียด อันช่วยให้เราสามารถประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

การเปรียบเทียบในลักษณะ “เปรียบเทียบเปรย”

ความหมาย

การเปรียบเทียบเปรยสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง เฉพาะส่วนที่มีความคล้ายคลึงกันในบางด้าน มักจะใช้เพื่อช่วยในการอธิบายสิ่งที่ผู้ฟังไม่รู้ โดยนำเอาสิ่งที่ผู้ฟังรู้มาเปรียบเทียบให้เห็น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดภาพในความคิดช่วยให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

ในภาษาไทยอาจเรียกว่า การอุปมา หมายความว่า สิ่งหรือข้อความที่ยกมาเปรียบ มักใช้คู่กับอุปไมยในประโยค เรียก “อุปมาอุปไมย” อุปไมยหมายถึง สิ่งหรือข้อความที่ฟังเปรียบเทียบกับสิ่งอื่นเพื่อให้เข้าใจแจ่มแจ้ง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538) การเปรียบเทียบลักษณะนี้เป็นการเปรียบเทียบโดยนัย โดยใช้คำหรือวลีแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งไม่ได้หมายความว่าตามตัวอักษรหรือไม่ได้หมายถึงสิ่งนั้นจริง ๆ

การเปรียบเทียบในลักษณะนี้ ผู้เปรียบเทียบจะใช้ความสามารถในการจินตนาการ และใช้ความสามารถของสมองในการเชื่อมโยงมโนทัศน์จากสิ่งหนึ่งสู่อีกสิ่งหนึ่งที่มีความคล้ายคลึงกันในลักษณะเด่นที่ต้องการเปรียบเทียบ เป็นการเปรียบเทียบบางส่วนของบางสิ่ง เป็นการดึงความคล้ายกันของบางประเด็นเจาะจง ของสิ่งหนึ่งไปเทียบกับสิ่งอื่น แต่ไม่ได้ครอบคลุมว่าสิ่งที่เปรียบเทียบกันนั้น จะมีความเหมือนกันในทุกจุด จุดมุ่งหมายของการเปรียบเทียบในลักษณะเปรียบเทียบนี้มีหลายประการ อาทิ

เพื่ออธิบาย

สิ่งที่ต้องการสื่อสารได้ง่ายขึ้น

โดยการเปรียบเทียบเรื่องราวหรือของสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อให้ลักษณะของเรื่องราวหรือสิ่งของนั้น ๆ มีความเด่นชัดเป็นที่เข้าใจแจ่มแจ้งขึ้น เนื่องจากในบางเรื่องที่เราต้องการสื่อสารนั้นเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก ซับซ้อน หรือมีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งการอธิบายด้วยภาษาพูดหรือภาษาเขียนเท่านั้น อาจไม่ช่วยให้เกิดความเข้าใจได้อย่างแจ่มชัด ทางออกที่ดีกว่าคือ การอธิบายด้วยภาพหรือข้อความที่ให้ความหมายใกล้เคียงกับสิ่งที่เราต้องการอธิบาย และเป็นสิ่งที่คนในบริบทนั้นคุ้นเคย ทำให้ผู้รับเกิดจินตภาพที่คุ้นเคย และเกิดความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการอธิบายได้ง่ายและชัดเจนขึ้น ยกตัวอย่างเช่น

...หนูที่พุ่งออกจากแอ่งแล้ว ง่อมพุ่งตรงไป จะเข้าสู่เป้าหมาย
หรือไรทิสทางง่อมนี้อยู่กับคนที่จิงมัน งานที่คุณทำอยู่ก็เช่น
เดี๋ยวก่อน

...สมองมีส่วนที่สามารถบันทึกความทรงจำได้มากมาย เท่ากับ
สารุกรมจำนวน 100 ล้านเล่ม และความสามารถในการทำงานของ
สมองพอ ๆ กับประสิทธิภาพการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์
10,000 เครื่องที่เดียว

...เราต้องร่วมมือกันฉันนั้นจะทำงานไม่สำเร็จ เหมือนตะเกียบ
ที่ต้องใช้ทั้งสองข้าง หากใช้ข้างเดียวจะไม่สามารถคีบอาหารได้

นักวิทยาศาสตร์จำนวนมากจัดอันดับให้การอุปมาเป็นหนึ่งในทักษะ
ของความคิดที่สำคัญมากที่สุด เพราะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการอธิบาย
สิ่งที่ไม่เคยพบมาก่อนได้ดีที่สุด เช่น นักวิทยาศาสตร์ค้นพบเชื้อโรคชนิด
ใหม่ การที่จะอธิบายให้คนเข้าใจลักษณะของมัน จำเป็นต้องใช้การเปรียบเทียบ
เปรียบว่าเป็นอีกสิ่งหนึ่ง ในหนังสือเรื่อง Mental Leaps: Analogy in Creative
Thought เขียนโดย Keith Holyoak and Paul Thagard ได้ยกตัวอย่างการ
เปรียบเทียบในลักษณะอุปมาสิ่งใหม่ ๆ ในยุคนั้นที่ต้องอธิบายด้วยการ
เปรียบกับสิ่งที่คนในบริบทนั้นรู้จักกันดี อาทิ

...ชาวกรีกเปรียบเสียงที่ได้ยินเหมือนกับคลื่นของน้ำ

...ชาวยุโรปเปรียบแสงสว่างเป็นเหมือนเสียง

...วิลเลียม ฮาร์วีย์ (William Harvey) อุปมาหัวใจเหมือนกับ
เครื่องสูบ (pump)

...สมองของมนุษย์เปรียบเหมือนคอมพิวเตอร์

เพื่อสร้าง

อารมณ์ความรู้สึกให้ผู้รับ

การเปรียบเทียบในลักษณะนี้จะใช้มากในเรื่องของการเขียนกวีนิพนธ์ เพราะนอกจากจะทำให้ข้อความสละสลวยและเห็นภาพที่ชัดเจนแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้ประพันธ์ที่มีต่อเรื่องนั้น อันทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ความรู้สึกที่คล้ายตามในความไพเราะของคำเปรียบเปรยนั้น โดยมักจะใช้คำที่แสดงความรู้สึกและทำให้เกิดอารมณ์ร่วม ยกตัวอย่างเช่น

...เธอเปรียบเสมือนน้ำค้างยามเช้า ชโลมหัวใจต้นหญ้าริมทาง
ให้ชุ่มชื้นและสีกำลัง พร้อมรับวันใหม่ให้คนผ่านไปมาเผชิญกับจ่าอสง่าง
เจือกเงิน เธอเป็นความหวังเดียวที่ทำให้ฉันมีค่าเช่นผมมีชีวิต
อยู่มาได้จนทุกวันนี้

จากข้อความข้างต้น เราจะสามารถเห็นภาพเปรียบเปรยที่เต็มไปด้วย
ความรู้สึก และสามารถแปลความหมายได้ถึงกำลังใจและการเห็นคุณค่า
ที่ชายผู้ที่มีแต่ความทุกข์ระทมคนหนึ่งได้รับจากหญิงสาวคนหนึ่ง หรือ
ตัวอย่างของกวีนิพนธ์บทหนึ่ง

"อันว่าความกรุณาปราณี จะสืบทอดกับกษัตริย์
หลังมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ จากฟากฟ้าสุธาจักร์แดนดิน"

(ประมวลสุภาวดีพระราชนิพนธ์ ร. 6)

กวีนิพนธ์นี้ทำให้ผู้อ่านรู้สึกซาบซึ้งในคุณค่าของความกรุณาปรานี ซึ่งเกิดจากความเมตตาไม่ไขการบังคับ เหมือนกับฝนที่ตกลงมาสู่พื้นดินตามธรรมชาติ ให้แผ่นดินได้รับความชุ่มชื้น

หรือตัวอย่างเนื้อเพลงมักจะมีการใช้อุปมาเพื่อเปรียบเทียบ เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะนามธรรม ช่วยให้การรับรู้ของผู้รับเกิดภาพเปรียบเทียบในความคิดและสร้างอารมณ์ความรู้สึก เช่นจากเพลงนี้

“ธรรมดาเวลาฟ้าคีรัสมะเมฆ
พายุฝนฮวบพลาฟ้า
คงไม่นานตะวันสาดแสงแรงกล้า
ส่องให้ฟ้าดังงาม
หากตะวันจางถึงงอคูฟ้า
จะมัวมาสิ้นหวังท่าม
เมื่อจางสิพรั่งน้ำให้เดินเร่มิใหม่
มันคงไถ่ดังเช่นตะวัน”

(เพลงเก็บตะวัน, คำร้อง: ธนพล อินทฤทธิ์, ขับร้อง: อธิธิ พलगูร)

เนื้อหาเพลงนี้ไม่ได้หมายถึงปรากฏการณ์ธรรมชาติตามที่กล่าว แต่เป็นภาพเปรียบเทียบกับชีวิตของคน มุ่งหมายเพื่อให้กำลังใจ โดยใช้วัฏจักรการวนซ้ำของปรากฏการณ์ธรรมชาติมาเป็นตัวเปรียบเทียบกับวิถีชีวิต เมื่อฝนตกแล้วย่อมมีแดดออก เช่นเดียวกับชีวิต มีลงแล้วย่อมมีขึ้นได้ เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกมีความหวังในการสู้ชีวิตต่อไป

นอกจากนี้ในชีวิตประจำวัน เราสามารถใช้คำเปรียบเทียบเพื่อสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกได้อย่างมาก เช่น แทนที่จะกล่าวว่า “กิตติมาเป็นคนที่ไม่มีใครอยากคบด้วย” อาจกล่าวว่า “เธอเป็นเหมือนวัชพืช ที่ไม่มีใครต้องการ” หรือ “เธอเป็นเหมือนแมลงสาบที่ใคร ๆ เห็นก็ต้องร้องยี้ ด้วยความรังเกียจ”

เพื่อจุดประกาย

การคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ

การอุปมาเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้เพื่อสร้างผลผลิตความคิดสร้างสรรค์ การเปรียบเทียบเชิงอุปมามีส่วนสำคัญต่อการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ เพราะเป็นการขับเคลื่อนจินตนาการให้สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่งได้ ในรูปลักษณะที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

ในงานออกแบบสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ การคิดเชิงอุปมาจะมีความสำคัญมาก ทั้งวิศวกรและนักวิทยาศาสตร์ ศิลปิน ช่างเทคนิค นักประดิษฐ์ เช่น สิ่งประดิษฐ์ทางวิศวกรรมจำนวนไม่น้อยล้วนได้รับการออกแบบโดยเลียนแบบจากธรรมชาติ

...ลีโอนาโด ดา วินชี นอกจากจะเป็นจิตรกรเอกของโลกแล้ว แท้จริงเขายังเป็นนักคิดและนักประดิษฐ์ผู้ยิ่งใหญ่อีกด้วย สิ่งประดิษฐ์ที่เขาได้ออกแบบไว้จำนวนไม่น้อยเกิดขึ้นจากการคิดเปรียบเทียบเชิงสร้างสรรค์ของเขา เช่น ออกแบบจำลองเครื่องร่อน โดยสังเกตจากการบินของนก ออกแบบเรือดำน้ำ โดยศึกษาจากการว่ายน้ำของปลา เป็นต้น

...คริส วิลคินสัน (Chris Wilkinson) สถาปนิกคนหนึ่งในประเทศอังกฤษ ได้ออกแบบสะพานข้ามแม่น้ำแห่งหนึ่ง โดยได้แนวคิดมาจากการกะพริบตา สิ่งที่เขาออกแบบคือ สะพานที่เปิด-ปิดได้ในลักษณะเดียวกับ

การกะพริบตา เมื่อกะพริบตาลงหมายถึงสะพานปิด คนและรถสามารถข้ามสะพานไปได้ และเมื่อมีเรือลำใหญ่แล่นมา สะพานจะเปิดเหมือนกับตาที่เปิดขึ้นหลังจากกะพริบตาลงแล้ว

...มันฝรั่งยี่ห้อ Pringles มันฝรั่งแผ่นบางเรียบที่ซ้อนกันแน่นอยู่ในกระป๋องทรงกระบอก แนวคิดนี้เกิดจากผู้ผลิตมันฝรั่งกำลังต้องการแก้ปัญหา มันฝรั่งทอดในสมัยก่อน ซึ่งทอดออกมาแบน ๆ ใส่ถุงพลาสติก ทำให้แตกหักง่าย มีการจ้างนักวิจัยเพื่อแก้ปัญหา แต่คิดไม่ออกว่าจะทำอย่างไร วันหนึ่งนักวิจัยได้ไปนั่งที่สวนสาธารณะ

มองดูคนสวนเก็บใบไม้มาวางซ้อน ๆ กัน จากนั้นค่อยยกไปถึง ที่น่าสนใจคือใบไม้แห้งที่ซ้อน ๆ กันกลับไม่หัก จึงคิดว่าธรรมชาติออกแบบใบไม้มาเป็นแผ่นเรียบ แต่มีคลื่นมีลอนทำให้เมื่อเอามาซ้อน ๆ กันจึงไม่หัก เขาจึงนำใบไม้เหล่านี้มาซ้อนในกระป๋องลูกเทนนิส ปรากฏว่าใบไม้ไม่หัก จากนั้นได้ลองทำวิธีเดียวกันนี้กับมันฝรั่งบ้างปรากฏว่าได้ผลเช่นเดียวกัน

การเปรียบเทียบเชิงอุปมาเพื่อการสร้างสรรค์และพัฒนาสิ่งต่าง ๆ นับเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะจะช่วยขยายขอบเขตความคิดของเราออกไปสู่สิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างไม่หยุดยั้ง

การเปรียบเทียบแท้จริงแล้ว เรียกได้ว่าเป็นพื้นฐานการทำงานของสมองทั้งในส่วนของความทรงจำ ความคิดและอารมณ์ความรู้สึก เพราะเมื่อสมองรับข้อมูลใหม่ ๆ เข้าไปจะนำไปเก็บไว้เป็นความทรงจำ และจะนำออกมาใช้เปรียบเทียบกับข้อมูลที่เข้ามาใหม่โดยอัตโนมัติเพื่อทำความเข้าใจหรือแปลความหมายว่าข้อมูลที่รับมาใหม่นั้นคืออะไร เพื่อนำไปสู่การตอบสนองข้อมูลที่รับเข้ามาได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามความสามารถในการเปรียบเทียบของคนเราโดยทั่วไปยังมีความจำกัด จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ที่จะพัฒนาศักยภาพการคิดเชิงเปรียบเทียบทั้งในส่วนของการ “การเทียบเคียง” และ “การเปรียบเทียบเปรย” เพื่อให้เป้าหมายที่เราปรารถนาจะคิดให้บรรลุนั้นประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้

การคิดเชิงเปรียบเทียบเป็นเหมือน

“เครื่องมือ”

ในการนำไปสู่เป้าหมายการคิดที่ต้องการ

หลายครั้งที่นักประดิษฐ์คนสำคัญค้นพบนวัตกรรมเปลี่ยนโลก จากสิ่งคุ้นเคยรอบตัว
เมื่อนำมา เปรียบเทียบ เชื่อมโยง กลับนำสู่การค้นพบสิ่งใหม่ๆ ได้อย่างไม่น่าเชื่อ
นี่คือการปลดปล่อยศักยภาพของสมอง ที่ได้จาก **การคิดเชิงเปรียบเทียบ**

ข่าวดี

คือ หนังสือเล่มนี้จะช่วยฝึกคุณให้คิดเชิงเปรียบเทียบ
ถอดหน้ากา “ความต่าง” ใน “ความเหมือน”
เชื่อมโยง “ความเหมือน” ใน “ความต่าง”
ปลดปล่อย “ศักยภาพการเปรียบเทียบของสมอง”
ด้วยเนื้อหา อาทิ
เข้าใจการเปรียบเทียบ การเปรียบเทียบ
การเทียบเคียง ความเหมือน ความต่าง
การเปรียบเทียบในลักษณะวิเคราะห์และสร้างสรรค์
การเปรียบเทียบในหลากหลายรูปแบบ อาทิ อดีต-ปัจจุบัน
หลักการ-เหตุการณ์ ปัจจัย ทางเลือก รูปแบบ ฯลฯ
แนะหลักคิดของนักคิดเชิงเปรียบเทียบ อาทิ
หลักเทียบเคียงและสังเกต หลักการเงาตามเกณฑ์
หลักยืดหยุ่นความคิด หลักตรวจสอบก่อนการตัดสินใจ
การค้นหาคความเหมือนความต่าง การหาทางเลือกที่ดีกว่า
เทคนิคฝึกใช้สมองเปรียบเทียบแบบเปรียบเทียบ
ฝึกแก้ปัญหาโดยใช้ตัวแทน จินตภาพ
เคล็ดลับการพัฒนานิสัยนักคิดเชิงเปรียบเทียบ

เมื่อรู้จัก เทียบเคียง เหมือน ต่าง ก็นำทางสู่คำตอบที่ดีที่สุดได้ไม่ยาก

www.successpublisher.com

